

WAT & HOE

ONDERWEG

MADEIRA

De reisgids voor een actieve & culturele vakantie

Inhoud

★ Top 10 4

Het Madeiragevoel 6

9

Het magazine

- Magische eilanden ■ Vulkaaneiland
- Waarheid en legende ■ Waterwegen ■ Gastenboek
- Wit op wit ■ Goede wijn ■ Feestvieren

35

Je draai vinden

- Aankomst
- Vervoer
- Overnachten
- Eten & drinken
- Winkelen
- Uitgaan

47

Funchal

Even oriënteren ■ In een dag

- Top 10** ■ Zona Velha (oude stad) ■ Quinta das Cruzes
■ Adegas de São Francisco **Hoogtepunten** ■ Casa-Museu
Frederico de Freitas ■ Museu de Arte Sacra **Verder ontdekken**
■ 14 andere bezienswaardigheden **Waar...** ■ Eten & drinken
■ Winkelen ■ Uitgaan

77

Rondom Funchal

Even oriënteren ■ In twee dagen

- Top 10** ■ Monte ■ Curral das Freiras
Hoogtepunten ■ Jardins do Palheiro
Verder ontdekken ■ 4 andere bezienswaardigheden
Waar... ■ Eten & drinken
■ Winkelen ■ Uitgaan

97

Hart van Madeira

Even oriënteren ■ In een dag

- Top 10** ■ Pico do Arieiro ■ Ribeiro Frio
Hoogtepunten ■ São Vicente
Verder ontdekken ■ 7 andere bezienswaardigheden
Waar... ■ Eten & drinken
■ Winkelen ■ Uitgaan

117

West-Madeira

Even oriënteren ■ In een dag

Top 10 ■ Porto Moniz ■ São Vicente – Porto Moniz

Hoogtepunten ■ Ribeira Brava

Verder ontdekken ■ 5 andere bezienswaardigheden

Waar... ■ Eten & drinken

■ Winkelen ■ Uitgaan

133

Oost-Madeira

Even oriënteren ■ In een dag

Top 10 ■ Machico

Hoogtepunten ■ Caniçal

Verder ontdekken ■ 5 andere bezienswaardigheden

Waar... ■ Eten & drinken ■ Winkelen

■ Uitgaan

149

Uitstapje

■ Porto Santo

155

Wandelingen

■ 1 Funchal

■ 2 Van Curral das Freiras naar Eira do Serrado

■ 3 Pico Ruivo

■ 4 Queimadas en Caldeirão Verde

Praktische informatie 171

■ Voor je vertrek

■ Als je er bent

■ Handige woorden & zinnen

Kaarten 179

Register 187

Fotoverantwoording 194

Colofon 195

10 redenen om terug te komen 196

TOP 10

Mis ze niet! In onze top 10-lijst vind je de belangrijkste bezienswaardigheden, van de absolute nummer 1 tot en met nummer 10.

★ ZONA VELHA ► 52

De oude stadswijk van Funchal met zijn gerestaureerde huizen en authentieke restaurants staat op nummer 1 – overdag en 's nachts.

★ PICO DO ARIEIRO ► 102

Vanaf de hoogste bergtoppen, Pico do Arieiro en Pico Ruivo, is de ruige schoonheid van Madeira rondit overweldigend.

★ MONTE ► 82

Een sprookjesachtige plek met weelderige vegetatie en betoverende kunst.

★ PORTO MONIZ ► 122

Een duik in het koele water tussen de zwarte lavarotsen is een van de hoogtepunten in dit mooie vakantieoord (► links)!

★ CURRAL DAS FREIRAS ► 85

Het uitzicht vanaf de Eira do Serrado op het 'nonnendal' is adembenemend.

★ RIBEIRO FRIO ► 104

Het gebied van Ribeiro Frio is een van de beste plekken om het beroemde laurierbos van Madeira, dat op de werelderfgoedlijst van de Unesco staat, te ontdekken. Wandel naar het uitkijkpunt Balcões en geniet van de groene pracht.

★ QUINTA DAS CRUZES ► 55

Dit imposante herenhuis uit de 18e eeuw herbergt indrukwekkende kunstschaten en architectuur die typisch is voor dit eiland. De tuin met archeologische schatten is een ware oase in de stad.

★ MACHICO ► 138

Deze op een na belangrijkste stad van Madeira – na de hoofdstad Funchal – heeft niet alleen oude kerken en vestingen, maar ook een kunstmatig aangelegd, goudgeel zandstrand. Beachtime!

★ SÃO VICENTE–PORTO MONIZ ► 124

Tussen São Vicente en Porto Moniz leidt een tunnelweg naar spectaculaire uitzichten: in Seixal, Chão de Ribeira, bij 'Véu da Noiva' en bij de 'uitkijkrotsen' kun je het unieke kustlandschap bewonderen.

★ ADEGAS DE SÃO FRANCISCO ► 57

Het kostbaarste goed van Madeira is vloeibaar; het is de goudkleurige maderawijn, die onder andere in Adegas de São Francisco wordt gemaakt. Je kunt dit edele vocht ook proeven in het voormalige franciscanenklooster.

HET MADEIRA

Ontdek wat het eiland te bieden heeft en beleef de unieke sfeer zoals de Madeirezen dat doen.

PONCHA IN DE BERGEN

Na een flinke wandeling door de wilde natuur van Madeira, die zich vooral tussen oktober en april niet altijd van haar zonnigste kant laat zien, gaat er niets boven een verwarmende *poncha* in een authentiek dorpscafé. Van deze mix van suikerrietdestillaat, citroensap en honing kikker je helemaal op. Bijzonder goede *poncha* vind je in **Ribeiro Frio**, **Serra de Água** en aan de **Encumeadapas**.

KLEURRIJKE DELICATESSEN OP DE MARKT

Cherimoya's, pitanga's, passievruchten en papaja's; op de **Mercado dos Lavradores** (► 54) van Funchal worden allerlei exotische verse vruchten aangeboden. In tegenstelling tot de inheemse groenten en de typische kleine bananen kosten deze zoete lekkernijen een flinke duit, maar de markt is hoe dan ook een feest voor de zintuigen en op de visafdeling kun je bovendien de zwarte degenvissen bewonderen.

AVONTUURLIJK ABSEILEN

De watervallen in het gebied rond Rabaçal en langs de kust zijn uitermate geschikt voor **canyoning**. Gekleed in neopreen en gezekeerd met touwen daal je op avontuurlijke wijze af. Pure adrenaline en een geheel nieuwe kijk op de mooie natuur van Madeira (onder andere via www.madeiraoutdoor.com).

HET EINDE VAN DE WERELD

Met de kabelbaan daal je af van **Achadas da Cruz** naar Fajã da Quebrada Nova, een landbouwgebied in het uiterste westen van Madeira. Paradijselijke rust, wijngaarden, groentevelden en de zee. Verder niets. Een plek om te mijmeren en te wandelen – en je Robinson Crusoe te wanen. Tot de kabelbaan je weer terugbrengt.

TEA TIME

Het gastenboek van het chique hotel **Reid's Palace** laat zien dat de crème de la crème van de eilandbezoekers hier logeert. Dat wil zeggen: de mensen die zich deze luxe kunnen (en willen) veroorloven.

GEVOEL

De Mercado dos Lavradores van Funchal is een feest voor de zintuigen

Het Madeiragevoel

Andere mensen kunnen genieten van de legendarische afternoontea op het terras van het hotel, met scones en andere zelfgemaakte lekkernijen, en natuurlijk de beste Engelse thee. Vergeet niet te reserveren (tel. 291 717 171) en gepaste kleding (*smart casual*) te dragen.

FIETSEN LANGS HET GOUDGELE STRAND

Het kleine Porto Santo heeft twee grote voordelen ten opzichte van het buureiland Madeira: het is naar verhouding vlak en er is een 9 km lang zandstrand. Zelfs als je hier maar één dag bent, kun je grote delen van het eiland verkennen op de fiets. Er zijn mountainbikes te huur voor € 12 per dag. Er loopt een fietspad parallel aan het strand en in het heuvelachtige achterland is erg weinig verkeer. Je kunt het eiland ook goed verkennen op de scooter.

VLEESSPIESSEN EN FESTAS

In de zomer is er vrijwel elk weekend wel ergens een dorpsfeest op Madeira. Meng je simpelweg

onder de bewoners en geniet van de folkloremuziek, traditionele klederdracht, *poncha* en grote hoeveelheden *espetadas* – de typische rundvleesspiesen. Het vlees wordt simpelweg ingewreven met knoflook, zout en laurierblaadjes, kort 'gekust door het vuur' en dan met smaak opgegeten. De beste dorpsfeesten vinden plaats in Ponta Delgada (► 111), Porto da Cruz (► 113) en Caniço (► 146).

PICKNICK IN DE BERGEN

Madeirezen zijn gek op picknicken. Vooral in de zomer, als het in de stad heet en benauwd is, trekken ze massaal de bergen in om de picknickplekjes en vuurplaatsen op te zoeken. Sommigen blijven er de hele dag. Bijzonder populair is de **Pico das Pedras**, in de buurt van Santana (► 112). Na een bergtocht naar **Pico Ruivo** (► 163) of een wandeling naar Caldeirão Verde (► 167) kun je uitgebreid picknicken op deze schaduwrijke plek. Houd er wel rekening mee dat het op zondag behoorlijk lastig kan zijn om een vrije tafel te vinden!

Madeira heeft prachtige wandelroutes, onder andere op de Pico Ruivo

Het magazine

Magische eilanden	11
Vulkaaneiland	14
Waarheid en legende	18
Waterwegen	20
Gastenboek	24
Wit op wit	26
Goede wijn	28
Feestvieren	31

MAGISCHE EILANDEN

Imposante berglandschappen, diepe valleien en oude bergdorpen met bloeiende tuinen betoveren iedere bezoeker van de eilandengroep in de Atlantische Oceaan.

De archipel (Arquipélago da Madeira) ligt bijna twee keer zo ver van het Portugese vaderland als van het meest nabijgelegen vasteland, het Afrikaanse continent. De eilandengroep ligt ongeveer 500 km ten westen van de Marokkaanse kust in de Atlantische Oceaan. Hier rijst het hoofdeiland Madeira van een zeediepte van 4000 tot 5000 m op tot 1862 m boven de zeespiegel (Pico Ruivo, 'Rode Piek'). De bergachtige ruggengraat van het eiland met zijn steile rotsen loopt van oost naar west. In het westen ligt de hoogvlakte **Paúl da Serra** en in het oosten de kleinere hoogvlakte **Santo António da Serra**. Aan de zuidelijke en noordelijke helling van de centrale keten liggen door hoge rots- wanden omsloten dalen, die uitmonden in de zee via diep uitgesneden geulen. Met name aan de noordkust zijn de vele afwisselingen tussen de as- en

Bij Achado do Texeira: Madeira's hoogste top

Aankomst

De luchthaven van Madeira heet officieel Funchal Airport en bevindt zich ongeveer 25 km ten oosten van de eilandhoofdstad. De aankomsthal is overzichtelijk, je ziet meteen de autoverhuurkantoren en het toeristenbureau.

Vervoer vanaf het vliegveld

Veel passagiers die aankomen worden verwelkomd door vertegenwoordigers van reisorganisaties die verder vervoer hebben geregeld, dus is er maar weinig vraag naar openbaar vervoer. De overige reizigers hebben de volgende opties.

- De **taxi's** staan voor de aankomsthal. Ze brengen je in 20 minuten naar Funchal. Het tarief naar de meeste bestemmingen is een vast bedrag, met een toeslag op zondag en tussen 22 en 7 uur, afhankelijk van het aantal passagiers en de hoeveelheid bagage. De vaste prijzen verhinderen niet dat er soms geprobeerd wordt om de pas gearriveerde onwetende toerist te veel te laten betalen. Informeer voor vertrek bij de chauffeur naar het tarief.
- Een **minibus** vertrekt ongeveer elk uur tot anderhalf uur vanaf de bushalte voor de aankomsthal. De bus is goedkoop (€ 5), stopt in het centrum van Funchal, het gebied met de hotels en aan de Praia Formosa.
- **Stadsbussen** zijn goedkoper dan de minibussen van het vliegveld, maar ze hebben geen bagagerekken en rijden niet continu. Bekijk in ieder geval even de dienstregeling bij de bushaltes voor de aankomsthal.
- Vrijwel alle belangrijke **autoverhuurbedrijven** houden op het vliegveld kantoor. Vooraf reserveren is een must.

Toeristische informatiebureaus

In de aankomsthal is een toeristenbureau aanwezig voor algemene informatie. Ook in de grotere plaatsen op het eiland zijn toeristenbureaus. Hier kun je onder andere handige informatiebrochures, kaarten en dienstregelingen krijgen. Daarnaast kun je hier terecht voor informatie over feesten en concerten. Houd er rekening mee dat veel attracties gesloten zijn op feestdagen (► 174).

Luchthaven: Santa Catarina de Baixo 9100, Santa Cruz; tel. 291 524 933, dag. 9-21.30

Funchal: hoofdkantoor: Avenida Arriaga 16; tel. 291 211 902; ma-vr 9-20, za/zo 9-15.30
Monumental Lido Shopping Centre: Estrada Monumental 284, Funchal; tel. 291 775 254; ma-vr 9-15.30

Porto Moniz: Vila do Porto Moniz; tel. 291 853 075; ma-vr 10-17, za 10-12.30

Porto Santo: Centro Artesanato, Avenida Dr Manuel Gregório Pestana Júnior; tel. 291 985 224;

ma-vr 9-17.30, za 10-12.30

Ribeira Brava: Forte de São Bento; tel. 291 951 675; ma-vr 10-16, za 10-12.30

Santana: Sítio do Serrado; tel. 291 573 228; ma 14-16.30, di-vr 9.30-16, za 9-13

Cruiseterminal: aankomstterrein; alleen geopend bij aankomst van cruiseschepen (8.30-11)

Vervoer

Lopen is de beste manier om je in het centrum van Funchal te verplaatsen, want de stad is erg compact en het zonnige klimaat en de levendige straten maken het wandelen buitengewoon aangenaam. Er zijn ook busverbindingen, maar voor langere afstanden in en om Funchal kun je beter een taxi nemen. Wie onafhankelijk op pad wil, kan het best een auto huren.

Taxi's

De meeste niet-centraal gelegen hotels onderhouden een gratis shuttlebusdienst, maar mogelijk heb je toch een taxi nodig.

- Vraag of je hotel een taxi voor je kan bestellen of ga naar een van de vele taxistandplaatsen (*praça de taxi*).
- Taxi's moeten voorzien zijn van een lamp waaruit blijkt dat de meter loopt. Sta erop dat de chauffeur de meter aanzet of spreek van tevoren een vast bedrag af. Een rit dwars door de stad kost ongeveer € 12. De prijs afronden is gebruikelijk; een grote fooi niet.
- Het is mogelijk om **taxi's voor een halve of hele dag te huren**. Vraag je hotel om een chauffeur die goed Engels spreekt en verantwoordelijk rijdt (slecht rijgedrag op de slingerende wegen van Madeira is alleen leuk voor mensen die van avontuur houden). Bespreek de route van tevoren, anders draait het er wellicht op uit dat je alle bars, winkels en restaurants bezoekt waar de chauffeur commissie van ontvangt. Reken ongeveer € 50 voor een halve dag en € 100 voor een hele dag.

Funchal: 291 220 911 (Jardim Municipal); 291 226 400 (Mercado); 291 222 000 (Praça do Município); 291 766 620 (Hotel Madeira Palácio)
Câmara de Lobos: 291 242 144
Machico: 291 962 480

Monte: 291 782 158
Ponta do Sol: 291 972 110
Porto Moniz: 291 852 243
Ribeira Brava: 291 951 800
Santana: 291 572 540
São Vicente: 291 842 238
Vila Baleira: 291 982 334

Bussen

Het busnet is relatief goed en voor eilandbewoners zijn bussen de belangrijkste vorm van openbaar vervoer. Daarom zijn ze niet echt afgestemd op toeristen. Dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij het toeristenbureau in Funchal (► 36). Ze zijn onmisbaar voor het plannen van je busreis. De diverse busondernemingen hebben ook een website waar je de dienstregelingen kunt downloaden.

- Er zijn vier busbedrijven die verschillende delen van het eiland beslaan. **Automóveis do Caniço** (rood, grijs en wit; www.eacl.pt) van Funchal naar Caniço; **Horários do Funchal** (geel/grijs, geel en wit; www.horariosdofunchal.pt) bedient Funchal en randgemeenten, en Camacha, Santo da Serra en Curral das Freiras; **Rodoeste** (rood en wit; www.rodoeste.pt) van Funchal tot alle zuidelijke, westelijke en centrale gebieden; **SAM** (groen, roomkleurig en wit; www.sam.pt) rijdt naar de oostelijke delen van het eiland.
- Alle bussen in Funchal vertrekken vanaf standplaatsen langs de Avenida do Mar, die zich uitstrekt van het Palácio de São Lourenço tot het station van de kabelbaan in de Zona Velha.
- Kaartjes koop je bij de buschauffeur. Kaartjes voor ritten met de

1 FUNCHAL

Wandeling

AFSTAND: 1 km

DUUR: 30 minuten, tot een halve dag met bezichtigingen

BEGINPUNT: toeristenbureau, Avenida Arriaga 18 ➕ 188 B2

EINDPUNT: Adegas de São Francisco, Avenida Arriaga 28 ➕ 188 B2

Zeelieden die Funchal bezochten, doopten de stad 'Klein Lissabon' vanwege de elegante architectuur. Net als Lissabon is het een stad met mozaïeken op de straten en huizen met balkons van smeedijzer. De meeste dateren uit het midden van de 18e eeuw, want de aardbeving die het eiland in 1748 trof, had veel gebouwen instabiel gemaakt en de meeste moesten worden herbouwd. Deze korte wandeling loopt langs de mooiste gebouwen in de stad.

1-2

Avenida Arriaga is een brede avenue, met een door bomen beschaduwde promenade met mozaïeken van sierkrullen. Begin de wandeling met je rug naar het toeristenbureau, sla rechts af en loop het korte eind naar de tropisch aan-

doende **Jardim Municipal**. Steek de Avenida Arriaga over om het **Teatro Municipal Baltazar Diaz** te bekijken, een schitterend theater, gebouwd tussen 1884 en 1888, genoemd naar de vermaarde 16e-eeuwse toneelschrijver.

2-3

Blijf aan deze kant van de weg en sla rechts af. Je passeert nu eerst de **Galerias São Lourenço**, een mooie winkelgalerij, en daarna het in 1905 geopende café Ritz, met zijn mooie tegelafbeeldingen. Volg de weg langs het massieve **Palácio de São Lourenço** uit de 16e eeuw. Tegenwoordig zijn in een deel van het paleis soldaten ondergebracht, maar de vleugel met representatieve zalen die door de lokale overheid wordt gebruikt, kan worden bezichtigd.

De Avenida Arriaga kruist de Avenida Zarco, gemarkeerd door een tamelijk geromantiseerd standbeeld van **Zarco**, de eerste gouverneur van Funchal, in 1934 ontworpen door de op het eiland geboren kunstenaar Francisco Franco.

3-4

Sla rechts af de Avenida Zarco op naar Avenida do Mar, waar je paviljoens in Moorse stijl ziet, waar snacks en kranten verkocht worden. Steek over en wandel verder over de Cais da Cidade, de kade muur die de jachthaven beschermt. Je krijgt dan hetzelfde

Het jaarlijkse bloemenfestival in Funchal

Funchal

uitzicht over de haven van Funchal
als passagiers die op een cruise-
schip de haven binnenvaren.

4-5

Loop terug naar de Avenida do Mar, steek de weg over en sla rechts af. Wandel langs de raamloze ronde vergaderzaal van het **regionaal parlement (Assembleia Regional)**. Het gebouw wordt door de inwoners 'homp

camembert' genoemd vanwege zijn vorm en kleur.

5-6

Loop na het parlamentsgebouw langs het **Alfândega Velha** (douanekantoor) uit 1477, nu de zetel van de regering van het eiland. Hier kijk je uit op de **Sé (kathedraal)**.

WAT & HOE

ONDERWEG

MADEIRA

Het Portugese eiland Madeira is gezegend met een mild klimaat, waardoor je er in ieder seizoen een aangename vakantie kunt beleven. Het wordt wel het bloemeneiland genoemd, het hele jaar door zijn de tuinen van Madeira een lust voor het oog. Wandelaars kunnen hun hart ophalen op de hoge pieken en de rode lavavelden. De stad Funchal met zijn elegante winkels, barokke kerken en bruisende markten is een mooie afwisseling tussen al dit natuurschoon.

WAT & HOE ONDERWEG: de reisgids voor een actieve en culturele vakantie.

- Duidelijke indeling op kleur
- Uitgebreide plattegronden en kaarten
- Verrassende wandeltochten
- Top 10 met hoogtepunten

9 789021 565781

www.watenhoe.nl

NUR 512

**WAT
& HOE**
ONDERWEG

maakt deel uit van
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen
www.kosmosuitgevers.nl